

Kultura komuniciranja na internetu/ etički aspekti

Lovrić, Sunčana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:014057>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-31**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA KULTURU, MEDIJE I MENADŽMENT
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ KULTURALNI
MENADŽMENT

SUNČANA LOVRIĆ

**KULTURA KOMUNICIRANJA NA INTERNETU/
ETIČKI ASPEKTI**

ZAVRŠNI RAD

MENTOR: Doc. dr. sc. Ivica Šola

Osijek, 2019

SAŽETAK

Predmet ovog teorijsko-empirijskog rada je kultura komuniciranja na internetu. U radu se u prvom dijelu obrađuje teorijski dio. Teorijski dio temelji se na obrađivanju pojmova komunikacije i internetskih komentara ispod članaka. Posebno poglavlje odnosi se na internetske komentare koji utječu na vjerodostojnost vijesti. Nadalje, u radu je prikazan stvarni primjer zabranjivanja komentiranja članaka na internetu u Albaniji. Istraživački dio ovog rada temelji se na metodi analize sadržaja. Sadržaj objavljen na portalima često se ne podudara s komentarima ispod članaka. U ovom radu analizirati će se četiri članka sa dva hrvatska portala te komentari ispod njih. Cilj rada je prikazati utjecaj i važnost komentara na vjerodostojnost vijesti te jesu li komentari uvijek relevantni temi članka.

Ključne riječi: *članci , internet, komunikacija, komentari, kultura, mediji*

ABSTRACT

The subject of theoretical and empirical work is a culture of communication on the Internet. The paper is the first part deals with the theoretical part. The theoretical part is based on studying the concepts of communication and Internet comments below articles. A special chapter applies to Internet comments that affect the credibility of the news. Furthermore, the paper presents a real example prohibit commenting on articles on the Internet in Albania. The research of this work is based on analysis of content. The content posted on portals often does not coincide with the comments below articles. This paper will analyze the four articles with two Croatian portal and comments below. The aim is to show the influence and importance of the comments on the credibility of the news and whether comments always relevant to the topic of the article.

Keywords: *articles, communication, comments, culture, internet, media*

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
diplomski/završni
pod naslovom _____

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. KULTURA I ETIKA KOMUNICIRANJA NA INTERNETU	7
2.1 Komunikacija putem interneta.....	7
2.2 Online komentari i vjerodostojnost vijesti	8
2.3 Psihologija online komentara.....	9
2.5 Trolovi na internetu	11
2.6 Primjeri drugih država	12
3. ISTRAŽIVANJE I USPOREDBA ONLINE KOMENTARA.....	14
3.1 ODREĐENJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA.....	14
3.1.1. Problem i cilj istraživanja	15
3.1.2. Hipoteze istraživanja	15
3.2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	15
3.2.1. Način provođenja istraživanja.....	16
3.2.2. Uzorak	16
3.2.3. Postupci i instrumenti.....	16
3.3 OBRADA i ANALIZA PODATAKA.....	17
3.3.1 Obrada podataka – portal Večernji list.....	17
3.3.2 Obrada podataka - Index.hr	20
3.3.3 Obrada podataka - 24sata.hr	24
4. RASPRAVA	28
5. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA	31

1. UVOD

U današnje vrijeme napredak tehnologije bitno utječe na živote ljudi. Tehnologija je postala važan segment društvenog napretka. Pojavom interneta, tiskani mediji iz godine u godinu doživljavaju ozbiljan pad. Razlog padanja tiskanog medija je u tome što su internetski mediji brži, jeftiniji i dostupniji. Čitanje dnevnih portala u današnjem svijetu je svakodnevna pojava. Nastankom elektroničkih medija, pojavila se i opcija komentiranja vijesti koje se plasiraju na novinske portale. U radu je objašnjen utjecaj komentara na vjerodostojnost vijesti na temelju brojnih istraživanja koje su proveli utjecajni znanstvenici s prestižnih sveučilišta. Teorijski dio rada potkrijepljen je primjerima i studijima slučaja stranih sveučilišta koje dokazuju problem današnjih redakcija, a to je dopustiti ili zabraniti komentiranje članaka. Neki od hrvatskih dnevnih portala ograničili su komentiranje članaka. U ovom radu uzet je primjer Albanije koja je predložila prijedlog zakona o reguliranju komentara na portalima. Istraživački dio rada je usporedba četiriju članaka, različite tematike i njihovi komentari korisnika. Metodom analize sadržaja detaljno su analizirani članci i njihove teme te relevantnost komentara od strane čitatelja. Veliki problem u današnjem svijetu virtualne tehnologije stvaraju internetski trolovi. Docentica na Sveučilištu Lugano u Švicarskoj, Rana Khaled Arafat, autorica je članka „Do Online Comments Affect The Credibility Of News?“.¹ Članak obrađuje temu internetskih portala i njihov utjecaja na vjerodostojnost vijesti. Arafat u članku navodi kako je F. Waddell proveo istraživanje kako komentari utječu na vjerodostojnost vijesti. F. Waddell, provedbom istraživanja došao je do zaključka da negativni komentari smanjuju povjerenje čitatelja u vjerodostojnost cijele priče.²

Marisa Torres da Silva docentica je na Sveučilištu u Lisabonu te je autorica mnogobrojnih članaka na portalu EJO (European Journalism Observatory). Da Silva je autorica članka „Polite? Engaging? Are Journalists Moderating Their Approach To Online Comments?“ u kojem navodi kako su internetski komentari ispod članaka veliki izazovi za sve redakcije.³ Cilj ovog rada je upravo prikazati i analizirati postojanje i relevantnost komentara na internetskim portalima.

¹ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/author/rana-khaled> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

² Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/research/do-online-comments-influence-the-credibility-of-news> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

³ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

2. KULTURA I ETIKA KOMUNICIRANJA NA INTERNETU

2.1 Komunikacija putem interneta

Virtualni svijet danas postaje iznimno važna komponentan uspostavljanja novih međuljudskih odnosa. Moderna komunikacija se uspostavlja putem računala i interneta te je danas sastavni dio života. Internet je sve prisutniji u svijetu, te predstavlja sve prihvatljiviji način komuniciranja. Komunikacija putem interneta zahtjeva poznavanje određenih pravila ponašanja kojih se moramo pridržavati. U današnje vrijeme sve više dolazi do razvijanja medija za komunikaciju kao što su: forumi, novinski portali, razni chat-ovi, elektronička pošta i slično. Dobre strane i pogodnosti koje nam pruža internetska komunikacija su: slanje dokumenata, niski troškovi slanja, brzina, neograničenost, dostupnost i ostalo. Važnu ulogu u životu čovjeka imaju mediji jer pomažu u funkcioniranju društvenog života. Danas, internet je veliki medij putem kojeg komuniciramo. Komunikacija može biti s jednom osobom ili upotrebom distribucijskih lista.⁴

⁴ Preuzeto sa <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=32686> (Datum pristupa 06.09.2019.)

2.2 Online komentari i vjerodostojnost vijesti

Marisa Torres Da Silva u članku „Pristojan? Atraktivna? Modeliraju li novinari svoj pristup komentarima na mreži?“ bilježi to da povratne informacije publike o vijestima u novinama i časopisima mogu imati različite oblike. Povratne informacije publike prema istraživanju Landera iz 1972. godine mogu ispuniti funkciju „ventila socijalne sigurnosti“. Komentari putem interneta omogućuju čitateljima i korisnicima da oslobode svoje osobne frustracije kroz samoizražavanje. Komentari ispod članaka otvorili su novo pitanje i problem. Problem nastaje onda kada komentari postanu negativni i nepristojni, te samim time se stvara neprijateljstvo prema medijima, njihovom sadržaju i njihovim novinarima.⁵

Asistent na Visokoj školi novinarstva i komunikacija Sveučilišta u Floridi, Frank Waddell postavio je u svojoj studiji pitanje „Što masa misli? Kako komentari na mreži i podatci o popularnosti utječu na vjerodostojnost vijesti i važnost izdavanja“. Cilj njegovog istraživanja bilo je shvatiti kako negativni komentari čitatelja utječu na primanje vijesti drugih čitatelja. Frank Waddell proveo je online eksperiment u kojem je sudjelovalo 289 ljudi. Sudionici su imali zadatak provjeriti Twitter nalog koji ima manji ili veći broj priča o ovisnosti o drogama. Nakon toga, preusmjereni su na drugu stranicu na kojoj su mogli vidjeti komentare čitatelja o priči. Posljednji korak eksperimenta bio je uputiti sudionike na stranicu s pričama o predoziranju heroinom. Waddellova studija pokazala je da negativni komentari smanjuju povjerenje čitatelja u vjerodostojnost same priče. Ljudi imaju tendenciju da manje vjeruju u priču s kojom drugi nisu zadovoljni. To se naziva još i „Bandwagon efekt“. Frank Waddell i njegove studije pokazali su da negativni komentari smanjuju percepciju podrške većeg broja čitatelja te umanjuju utjecaj medija. Većina publike koja ostavlja negativne komentare može potkopati važnost problema napisana u članku. Povratna informacija publike jedna je od najdužih neprekinutih tradicija među svim modernim novinarskim portalima. Potaknuto Waddellovim studijima, odlazi se korak dalje te se potiču velike medijske organizacije da moraju ozbiljno shvatiti učinak komentara čitatelja. Negativni online komentari ugrožavaju novinarsku kvalitetu vijesti. Potrebno je pronaći dobra rješenja za upravljanje komentarima ispod novinskih članaka. Novinska agencija Returns u studenom 2014. godine uklonila je

⁵ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

moгуćnost komentiranja vijesti kako bi motivirala svoju publiku pri pokretanju diskusija na društvenim mrežama i internetskim platformama.⁶

2.3 Psihologija online komentara

Urednici magazina Popular Science objavili su kako će ukloniti komentere s web-mjesta. U svom istraživačkom članku, Maria Konnikova na portalu EJO objavljuje članak pod nazivom „Psihologija online komentara”. Urednici su tvrdili da su internetski komentari, osobito oni anonimni, uništavaju integritet znanosti te potiču agresiju i ismijavanje. Prema anketi Pew-a, četvrtina korisnika interneta objavila je anonimne komentare. Jedna od najčešćih kritika online komentara je nepovezanost između identiteta osobe koja piše komentare i onoga što zapravo govori. Američki psiholog John Suler navodi fenomen pod nazivom „Efekt online disinhibicije“. Efekt online disinhibicije definira kao slabljenje ili potpuno zapostavljanje društvenih inhibicija koje su prisutne u interakcijama licem u lice.⁷

Anonimnost je pokazala da potiče sudjelovanje promičući veći osjećaj identiteta zajednice. Korisnici ne moraju brinuti o tome da će se izdvojiti od zajednice. Anonimnost također može potaknuti određenu kreativnost i kreativno razmišljanje te dovesti do poboljšanja u rješavanju problema. Anonimni forumi također mogu biti iznimno samoregulirajući. Oni su skloni odbacivanju anonimnih komentara. Kao odgovor na promjenjivu prirodu elektronskih medija, internetski korisnici počeli su pažnju usmjeravati s anonimnosti na druge aspekte online okruženja, kao što su ton i sadržaj. Psiholozi su dugo promatrali razliku između komunikacije licem u lice i načina komunikacije putem pisma, telegrafa ili telefona. Obilježja osobne komunikacije, poput neverbalnih znakova, konteksta i tona, komentari mogu postati bezlični i hladni. Zabrana komentiranja članaka može korisnike jednostavno premjestiti na druga mjesta, kao što su društvene mreže. Društvene mreže velika su grupna okruženja koja mogu dovesti do toga da se korisnik osjeća manje odgovornim za svoje vlastite postupke te samim time povećava vjerojatnost da će se upustiti u amoralno ponašanje. Socijalno kognitivni psiholog, Alfred Bandura, utvrdio je da se osobna odgovornost sve više širi u skupini te ljudi teže dehumanizirati druge i postaju agresivniji. Preliminarna istraživanja pokazala su da će anonimni korisnici češće sudjelovati u neciviliziranim raspravama od onih koji su registrirani sa svojim imenom. Uklanjanje komentara utječe na sam doživljaj čitanja: može oduzeti

⁶ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments>(Datum pristupa: 07.09.2019.)

⁷ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments>(Datum pristupa: 07.09.2019.)

motivaciju za sudjelovanje. Fenomen poznat pod nazivom „zajednička stvarnost“, naše iskustvo o nečemu utječe hoćemo li ga podijeliti u društvu. Zabranom komentiranja na internetu ispod članaka u cijelosti se oduzima i dio je zajedničke stvarnosti. Jedna od najvažnijih kontrola ljudskog ponašanja je uspostavljanje norme unutar zajednice.⁸

2.4 Novinarska komunikacija s čitateljima na internetu

Online komentari i dalje su najčešće korišteni medij za sudjelovanje publike i javni angažman na web portalima koji sadrže vijesti. Online komentari predstavljaju složene izazove za brojne redakcije. Iznimno mali broj redakcija ima pouzdane strategije za rješavanje komentara čitatelja. Vremenom su mediji istraživali različite mogućnosti modeliranja samih komentara koja su uključivala radikalne alternative, kao što su zabrana komentiranja ili premeštanje komentara na društvene mreže kao što je npr. Facebook. Neke redakcije odluče zadržati komentare čitatelja, te strategija takvog upravljanja može imati različite pristupe.⁹ Istraživači Gina Chen i Paromita Pain za jednu studiju su intervjuirali 34 novinara o njihovim stavovima u vezi s komentarima čitatelja. Otkrili su da se novinari osjećaju zadovoljno kada imaju suradnju s komentatorima. Sudjelovanje u raspravama na web portalima ili društvenim mrežama potiču raspravu. To je u suprotnosti s ranijim istraživanjima koja su pokazala da su novinari imali negativne stavove prema komentarima na internetu. Chen i Pen iz novinarske škole Sveučilišta u Teksasu ustanovile su da novinari svojim angažmanom putem komentara doprinose uključenosti publike. S druge strane, podaci dobiveni ovom studijom pokazala su da se jedan dio novinara još uvijek osjeća nelagodno zbog angažmana s komentarima. Smatraju kako se takvim angažmanom krši novinarska norma i objektivnost. Druga studija, Marca Ziegele i Pabla B. Josta, sa sveučilišta Johannes Gutenberg u Mainzu, ispitala je različite načine na koje novinari komuniciraju s komentarima čitatelja. Interaktivna modelacija neprimjerenih komentara može imati pozitivne učinke. Jedan od najistaknutijih dnevnih listova u Portugalu, Publico, odlučio se 2012. godine na zajedničko modeliranje gdje korisnici umjereno komentiraju korisnike. Ovisno o tome koliko su bodova prikupili ili izgubili,

⁸ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum prijatupa 07.09.2019.)

⁹ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum pristupa 07.09.2019.)

korisnici se klasificiraju kao „početnici“, „iskusni“ te na kraju sami moderatori koji dijele ulogu s upraviteljima portala.¹⁰

2.5 Trolovi na internetu

Thomas Schmidt autor je teksta „Internetski trolovi: Motivirani dosadom i osvetom.“ U tekstu navodi kako u današnjem svijetu, “mediji ne žele više pisati samo vijesti, nego žele komunicirati sa svojim korisnicima. Ipak, mogućnost komentiranja dovodi novinske redakcije u probleme. Medijski stručnjaci tek počinju proučavati komentare i same korisnike koji ostavljaju svoje komentare ispod novinskih članaka. Svi mediji imaju različite smjernice i određena pravila zajednice. Studij slučaja koje su se provele u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi otkrile su da je omjer negativnih komentara ispod novinskih članaka u rasponu od 20 do 50%. Erin Buckets sa Sveučilišta u Manitobi, sa svojim kanadskim kolegama, analizirao je profile osobnosti internetski trolova. Zaključili su da 5,6% internetskih trolova uživa u bolu drugih. Erin Buckels i suradnici opisuju internetske trolove kao „prototipne savkodnevne sadiste“ koji žele samo zabavu. Motivi internetskih trolova su također predmet interesa.¹¹ T. Schmidt piše o Pnina Shachaf i Noriko Hara sa Sveučilišta Indiana kojisu ispitivali ponašanje trolova na internet stranici „Wikipedija“. Otkrili su da su dosada, osveta i traženje pažnje glavne pokretačke sile internetskih trolova. Ashley Anderson i njegove kolege sa Sveučilišta George Mason i Sveučilišta Wisconsin došli su do uznemirujućih rezultata prilikom istraživanja komentara ispod novinskih članaka. Istraživanjem su htjeli saznati u kojoj mjeri neprimjereni komentari utječu na način čitanja članka. Postavili su dvije grupe koje su na raspolaganju imale dva članka. Članak je bio napisan na neutralan način, balansirajući između *za* i *protiv* kontroverzne teme. Prva grupa ispitanika pročitala je članak koji je ispod imao samo neprimjerene komentare. Druga grupa ispitanika pročitala je isti članak ali su komentari ispod članka bili civilizirani. Istraživanje je pokazalo da korisnici koji su pročitali samo negativne komentare reagiraju negativno na sam članak i temu. Istraživači sa Sveučilišta u Texasu primjetili su da korisnici aktivno sudjeluju u raspravama ako novinari postavljaju specifična pitanja te im izravno odgovaraju.¹²

¹⁰ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum pristupa 07.09.2019.)

¹¹ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/research/trolls> (Datum pristupa 07.08.2019.)

¹² Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/research/trolls> (Datum pristupa 07.08.2019.)

2.6 Primjeri drugih država

Rrapo Zguri autor je članka na temu „Albanija: Prijedlog zakona "Napad na slobodu izražavanja". U tekstu je istaknut Prijedlog zakona o reguliranju komentara na internetu. Ovaj prijedlog zakona opisan je u Albaniji kao napad na slobodu izražavanja. Prijedlogom novog zakona, internet administratori na medijskim portalima koji objavljuju ili dopuštaju objavljivanje komentara „koji utječu na čast, osobnost ili ugled osobe“ mogu biti optuženi za kazneno djelo. Majlinda Bregu je albanska političarka koja je uvela novi zakon. Albansko stanovništvo i novinari snažno su reagirali na političke pokušaje reguliranja internetskih komentara. G. Erebara, poznati blogger, opisao je ovaj zakon kao „ozbiljno kršenje slobode izražavanja“. Albanski novinari i internet izdavači raspravljaju o tome treba li objaviti sve internetske komentare ili treba uvesti neki oblik samoregulacije. Broj korisnika interneta u Albaniju raste te s time dolaze sve veće rasprave o novom zakonu. Televizija je najpopularniji mediji u Albaniji, ali internet također proporcionalno raste, s oko 2 milijuna korisnika interneta u 2015. godini.¹³

Albanski institut za medije proveo je istraživanje na najposjećenijih internetskih medija u Albaniji. Istraživanje je pokazalo da šest od deset internetskih medija u Albaniji ne primjenjuju nikakve sankcije na komentare čitatelja.¹⁴

Web- stranice koje ne moderiraju komentare navele su sljedeće razloge:¹⁵

1. **financijske:** u nekim redakcijama nema dovoljno resursa kako bi se zaposlilo osoblje za modeliranje komentara
2. **nema pisanih smjernica:** većina medijski redakcija još nije uspostavila etičke kodekse za svoje web-stranice
3. **posjećenost:** neki medijski urednici aktivno promiču nemodeliranje komentara čitatelja kako bi mogli povećati broj posjetitelja na svojim portalima

¹³ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/albania-proposed-law-attack-on-freedom-of-expression> (Datum pristupa (07.08.2019.)

¹⁴ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/albania-proposed-law-attack-on-freedom-of-expression> (Datum pristupa (07.08.2019.)

¹⁵ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/albania-proposed-law-attack-on-freedom-of-expression>(Datum pristupa (07.08.2019.)

Do 2013. godine jedan od najpopularnijih portala u Albaniji, Sekulli, uklonio je sve neprikladne i neetičke komentare uz napomenu da su izbrisani zbog etičkih razloga. Neki portali u Albaniji uvode oblik samoregulacije kao i etičke standarde. Shqiptarja news portal bio je među prvima koji je izradio etički kodeks za svoje novinare. Shqiptarja je dokaz da regulacija komentara ne utječe na čitatelje. Dokaz tome je taj da je Shqiptarja najbrže rastući portal u Albaniji.¹⁶

Portal tportal.hr objavio je članak na temu „Sve više medija ukida komentare čitatelja, ne mogu se nositi s mržnjom“ u kojem autor teksta Gordan Duhaček navodi kako je jedan od najposljećenijih njemačkih medija Spiegel Online odlučio prije tri godine zaključiti komentiranje članaka koji se odnose na izbjegličku krizu. Navodi kako su njemački novinari na svakodnevne uvrede odlučili odgovoriti na duhoviti način tako što su pokrenuli projekt pod nazivom „Hate Poetry“, odnosno „Poezija mržnje“. Na tom su događaju javno čitali najluđe komentare čitatelja, a publika se kako navodi autor „dobro zabavljala“. Mnogi svjetski ali i hrvatski mediji bave se ovom temom. U Šibeniku je na Festivalu alternative i ljevice bila održana panel-diskusija pod nazivom „Protokoli internetskih mudraca“. U svjetskim medijima danas je pojava neprimjerenih komentara uobičajena stvar.¹⁷ Britanski dnevni list Guardian objavio je veliki specijal za komentatore čitatelja portala. Specijal pod nazivom „mračnoj strani komentara čitatelja“ posvećen je svim čitateljima i korisnicima interneta i internetskih portala.¹⁸

U članku se navodi kako je na portalu Niemanlab, otvorena zaklada koja pomaže novinarstvu u razumijevanju vlastite budućnosti u internetskom dobu. Sedam američkih portala objavili su svoja iskustva s komentarima čitatelja koji su u određenom trenutku odlučili zabraniti ili značajno ograničiti komentiranje te njihovo samo usmjeravanje na društvene mreže. Portali koji su objavili svoja iskustva su: Recode, Reuters, Popular Science, The Week, Mic, The Verge i USA Today. To su portali koji su 2014. godine odlučili drastično promijeniti zakone i pravila komentiranja na njihovim portalima. Autor članka navodi kako glavni urednik The Weeka, Ben Frumin, ističe kao se kroz širenje neprimjerenih komentara ispod članka kosi s novinarskom misijom njihovog portala.

¹⁶ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/ethics-quality/albania-proposed-law-attack-on-freedom-of-expression> (Datum pristupa : 07.08.2019.)

¹⁷ Preuzeto sa <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sve-vise-medija-ukida-komentare-citatelja-ne-mogu-se-nositi-s-mrznjom-20160819> (Datum pristupa: 08.09.2019.)

¹⁸ Preuzeto sa <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sve-vise-medija-ukida-komentare-citatelja-ne-mogu-se-nositi-s-mrznjom-20160819> (Datum pristupa: 08.09.2019.)

Većina portala dana je preusmjerila komentare i same čitatelje na društvene mreže. Facebook je najpopularnija društvena mreža za komentiranje, a preusmjeravanjem čitatelja na Facebook, došlo je do toga da postaju problem Facebook-u, ističe autor teksta.¹⁹

3. ISTRAŽIVANJE I USPOREDBA ONLINE KOMENTARA

3.1 ODREĐENJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA

Internet je posljednjih godina doživjeo veliki rast. Pojavom interneta i razvojem tehnologije, pokazalo se da internet u velikoj mjeri može utjecati na stavove i razmišljanja šire mase ljudi. Također, pojavom interneta, novinski portali doživljeli su uspon u odnosu na tiskane medije. Troškovi vođenja internetski portala niži su nego u tiskanim medijima. U kriznim situacijama, element troškova iznimno je bitan te je jedan od razloga zašto je došlo do pada tiskanih medija. Pojavom medijskih portala, urednici i novinari imaju kvalitetniju suradnju sa samim čitateljima. Internet kao medij ima neograničene mogućnosti te samim time korisnik može imati sve najnovije informacije u najkraćem roku. Velika većina vijesti na internetu je dostupna i besplatna.

Internetski mediji osim portala, za svoju promociju koriste i društvene mreže. Najpopularnija društvena mreža *Facebook* omogućila je novinskim portalima da najnovije vijesti plasiraju na njihovu platformu. Društvena mreža *Facebook* nudi mogućnost komentiranja određenog sadržaja koji se “podijeli”. Komentiranje medijskih natpisa u zadnje vrijeme je postala goruća tema, kako čitatelja tako i urednika te novinara.

¹⁹ Preuzeto sa <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sve-vise-medija-ukida-komentare-citatelja-ne-mogu-senosit-s-mrznjom-20160819> (Datum pristupa: 08.09.2019.)

3.1.1. Problem i cilj istraživanja

Problem istraživanja je koliko se komentari ispod novinskih članaka podudaraju sa samom temom članka. Danas na novinskim portalima nerijetko nailazimo na komentare koji se ne podudaraju sa temom samog članka. Glavni cilj bio je utvrditi relevantnost i kvalitetu komentara ispod novinskih članaka. Članci su objavljeni na stranicama najpopularnijih hrvatskih informativnih internetskih portala. Analizirani su članci s portala Index.hr i Večernji list. Index.hr je portal koji izlazi samo u elektroničkom obliku, a Večernji list osim elektroničkog ima i tiskani oblik. Svi članci objavljeni su u posljednjih godinu dana.

3.1.2. Hipoteze istraživanja

Definiranjem hipoteze dolazimo do zaključka da je hipoteza predloženo rješenje nekog problema. Hipoteza je misaoni odgovor o problemu istraživanja. U ovom teorijsko-empirijskom radu glavna hipoteza je :

- Komentari ispod novinskih članaka na internetskim portalima često odudaraju od teme članka.

3.2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

²⁰Metodologija je znanost o metodi, posebna disciplina koja proučava logičke operacije i tehničko-istraživačke postupke znanosti. Metodologija je unutarznanstvena disciplina koja kritički ispituje svaki znanstveni postupak. U širem smislu metodologiju možemo promatrati kao znanost o cjelokupnosti svih oblika i postupaka istraživanja koja su se provela u istraživačkom radu. Metodologiju možemo definirati kao znanost o logičkim oblicima procesa saznavanja i njihovoj primjeni u znanosti.

²⁰ Zelenika, R., i Zelenika, S. (2006). 'Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja', Pomorski zbornik, 44(1), str. 11-40. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/52112> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

Znanstvena metodologija ima tri osnovne značajke:

- 1) tvrdnje treba iznositi jasno, precizno, jezično, stilski i terminološki ispravno
- 2) znanstvene spoznaje u jednom području moraju biti obrazložene i povezane s drugim spoznajama
- 3) rezultate znanstvenog istraživanja trebalo bi provjeriti u praksi

Za ovo istraživanje koristili smo metodu prikupljanja podataka na način uspoređivanja komentara ispod novinskih članaka na temelju glavne teme samog članka.²¹

3.2.1. Način provođenja istraživanja

Za ovo istraživanje korištena je metoda analize sadržaja. U obzir su uzeta dva elektronička portala.

3.2.2. Uzorak

Uzorak se temelji na četiri članka preuzetih s web portala. Dva članka s portala Večernji list te dva članka s portala Jutarnji list. Zbog relevantnosti i većeg opsega rada, s portala će biti uzeti politički i sportski članci jer su najkomentiraniji na svim hrvatskim portalima. Članci koji će biti obrađeni imaju između 10-50 komentara.

3.2.3. Postupci i instrumenti

Jedini način provedbe ovog istraživanja je čitanje članaka te nakon toga detaljno čitanje komentara ispod istog članka. Bitno je dobro razumijeti naslov i članak te usporediti komentare s istim. Metodom analize sadržaja, komentari ispod članaka precizno su prikazani i objašnjeni.

²¹ Zelenika, R., i Zelenika, S. (2006). 'Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja', Pomorski zbornik, 44(1), str. 11-40. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/52112> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

3.3 OBRADA i ANALIZA PODATAKA

3.3.1 Obrada podataka – portal Večernji list

Portal Večernji list objavio je 6. rujna 2019. godine članak pod nazivom „Jeste li vidjeli ovog mladića? Policija ga traži zbog napada na 31-godišnjaka“. U članku je napisano kako je zagrebačka policija objavila fotografije mladića starosti od oko 20 godina²² „kojeg dovode u vezu s događajem na Britanskom trgu 12. svibnja 2019. godine oko 11.20 sati, kada je nepoznati počinitelj počinio kazneno djelo teške tjelesne ozljede na štetu 31-godišnjaka“. Novinari portala vecernji.hr prenijeli su policijski apel svih građanima ukoliko imaju neku informaciju o mladiću da se jave u najbližu policijsku postaju. Naime, ovaj članak je istovremeno i apel svim građanima da pomognu u razotkrivanju zločina. Portal je objavio i snimke mladića. Ispod članka ostavljeno je šest komentara.

The image shows a screenshot of six comments from the portal Večernji list, arranged vertically. Each comment includes a user profile picture, the user's name, the comment text, the time and date of posting, and the number of likes and replies.

- Comment 1:** User: bokolo: (profile picture of a man with a blue cap). Text: "Ustasa?". Time: 22:40 06. 9. 2019. Likes: 0, Replies: 0.
- Comment 2:** User: sveznaml: (profile picture of a person). Text: "snimate i ljude koji nisu pocinili kaznena djela a to je kazneno djelo uostalom tko je postavio kameru i ima li ovlasti uopce snimati i sta radi s tim sninkama?". Time: 14:28 06. 9. 2019. Likes: 3, Replies: 4.
- Comment 3:** User: Nemojtimenimojneme: (profile picture of a person). Text: "Možda da pričekamo da ti na tom križanju s Illicom strada dijete zbog nekog kretena u autu pa da onda čujemo mišljenje o kamerama koje snimaju javnu površinu?". Time: 17:23 06. 9. 2019. Likes: 1, Replies: 0.
- Comment 4:** User: Grunf: (profile picture of a person). Text: "najbolje da mi radimo njihov posao. Uhitimo ga, obavimo papirologiju i samo ga predamo policijcima a oni ga odvedu na sud i pritvor". Time: 13:59 06. 9. 2019. Likes: 2, Replies: 3.
- Comment 5:** User: Cafa: (profile picture of a person). Text: "Ako sa 31 godinom usred bijela dana ne znaš riješiti problem sa jednim 20-godišnjakom, i zaslužuješ batine.". Time: 15:16 06. 9. 2019. Likes: 1, Replies: 3.
- Comment 6:** User: Karfiolštanga: (profile picture of a person). Text: "Pa da, koga bi taj pljesnivač uskih ramena uspio prebit? Invalida jedino.". Time: 15:18 06. 9. 2019. Likes: 0, Replies: 0.

Slika 1. Komentari ispod članka, Izvor: www.vecernji.hr

²²Preuzeto sa : <https://www.vecernji.hr/zagreb/jeste-li-vidjeli-ovog-mladica-policija-ga-trazi-zbog-napada-na-31-godisnjaka-1343504> - www.vecernji.hr (Datum pristupa 07.09.2019.)

Obradom prikupljenih podataka, odnosno komentara vidljivo je da tri od šest komentara uopće nemaju smisla te odudaraju od teme članka.

Broj odgovarajućih komentara na temu članka	3
Broj neodgovarajućih komentara na temu članka	3

Tablica 1. Prikaz odgovarajućih i neodgovarajućih komentara na temu članka

Portal Večernji list objavio je 7. rujna 2019. godine članak u rubrici Sport. Večernji.hr objavio je članak pod nazivom „Hrvatska sada fantastično stoji, ali postoji jedan genijalan podatak“. Naime, u članku je riječ o Hrvatskoj nogometnoj reprezentaciji i njezinim postignućima zadnjih mjeseci. U tekstu se navodi, osim sjajne igre u posljednjoj utakmici protiv Slovačke i o kalkulacijama za plasman na Europsko prvenstvo. Dakle, cijeli članak je samo mogući rasplet situacije i navođenje „ako“.²³ „S naše strane gledano, ako se barem pet reprezentacija od osam koje su na ljestvici ispred Hrvatske (9.) u jakosnoj skupini A Lige nacija putem kvalifikacija plasiraju na Euro (što je izgledno jer riječ je o favoritima svojih skupina), Hrvatska ima sigurnu šansu za Euro putem doigravanja protiv tri slabije reprezentacije po rankingu.“

Članak ima 43 komentara. Svi komentari rangirani su po broju *sviđanja*. Komentar koji ima najviše *sviđanja* od strane čitatelja nema nikakve poveznice s temom članka. Čitanjem svih komentara dolazimo do zaključka da je veći omjer nepovezanih i besmislenih komentara od onih smislenih i povezanih.

²³ Preuzeto sa <https://www.vecernji.hr/sport/hrvatska-sada-fantasticno-stoji-ali-postoji-jedan-genijalan-podatak-1343658> - www.vecernji.hr

-

serdo12:

Glavno da smo od valite €ura što dalje!

14:24 07. 9. 2019.

👍 0 🗨️ 0

posav:

Novac trebate dobiti iz vaše dnevne sobe putem interneta,tako što ćete nekoliko sati dnevno ispuniti jednostavan posao sa radnom stanicom,primati 238 USD svaki sat i primati naknadu svaki tjedan dok odabirete svoju rutinu rada. U tom trenutku pokušajte ovo ...>>>> www.WebWork3.Com

11:16 07. 9. 2019.

👍 0 🗨️ 0
- Slika 2. Komentari ispod članka, Izvor: www.vecernji.hr
-

Onomatopeja:

Ne trebate nam nista razjasnjavati, jer Hrvatska ce bit prva jedino ako Ostožini orijunas i ne naprave incident na Poljudu pa nas izbace. Svih ovih dana mediji su se organizirano upregli da omalovaze reprezentaciju, a plasili su nas Slovackom ko da ...

PRIKAŽI JOŠ!

21 07:37 07. 9. 2019.

👍 28 🗨️ 11

HrvatskiNacionalist:

Orjunaši? E Jakove Blaževiću sto lupeta tvoj sin

14:48 07. 9. 2019.

👍 0 🗨️ 0

Asterix:

Ja navedem statističke činjenice iz EU i Hrvatskog ureda a Onomatopeja drobi o Provjerenom.

13:24 07. 9. 2019.

👍 0 🗨️ 1

koli:

ako je kome ispran mozak to je tebi jer ne gledaš činjenice nego samo ponavljaš izlizane parole adeze ovo ono.....

13:08 07. 9. 2019.

👍 1 🗨️ 1

Onomatopeja:

Da je ova struktura upravljala medijima 90 ih vi isti bi vjerovali da je Hrvatska agresor na RSK..samo vi cekajte partizanku Ivanu Paradzikovic i provjereno , te Ivanu Moskaljov od oca Pece, "pravih hrvata" da vas informisu"...srbi drze cijeli medijski aparat u Hrvatskoj

12:27 07. 9. 2019.

👍 2 🗨️ 0

Onomatopeja:

Sto reci nego ispran vam je mozak od strane raznih Sprajca, Jovanovica i sl...nemam se ja sto ispricavati, ponavljam HDZ bi trebao bit bas vama idealan ljubiteljima Milojka i slicnih...

12:23 07. 9. 2019.

👍 1 🗨️ 0

Slika 3. Komentari ispod članka, Izvor: www.vecernji.hr

19

Prikazani komentari pokazuju nam kako korisnici portala ne diskutiraju o temi članka, nego pišu o drugim temama koje nisu vezane uz sam članak. Svi napisani komentari ispod članka napisani su pod nadimkom korisnika.

Broj odgovarajućih komentara na temu članka	9
Broj neodgovarajućih komentara na temu članka	34
UKUPNO	43

Tablica 2. Prikaz odgovarajućih i neodgovarajućih komentara na temu članka.

3.3.2 Obrada podataka - Index.hr

²⁴Index.hr novinski portal, 12. kolovoza 2019. godine objavio je članak pod nazivom „Poduzetnici su složni: Finu treba ukinuti, to je država u državi“. Autor teksta, Marko Repecki piše o problemima Financijske agencije te se u tekstu nalazi i anketa koja je provedena na stranici portala. Korisnici su tako dobili priliku komentirati, odnosno sudjelovati u raspravi a isto tako i sudjelovati u anketi. Sudjelovanjem u anketi, korisnik dobiva mogućnost kreiranja istraživanja koja će biti dostupna široj masi. Članak broji 51 komentar. Komentari nisu rangirani po popularnosti nego prema starosti.

²⁴ Preuzeto sa <https://www.index.hr/vijesti/clanak/poduzetnici-su-slozni-finu-treba-ukinuti-to-je-drzava-u-drzavi/2105119.aspx> (Datum pristupa 07.09.2019.)

 Zvonko Milić
 Da nema Fine kako bi Hanžekovići inače ovršili na 100 tisuća ljudi i naplaćivali abnormalne kamate i pravili od hrv, građana robove, Svima je jasno Fina služi da bi se pojedinci i stranke bogatili. MI SMO U EU A NIGDJE U EU NEMA FINE SAMO KODNAS, TREBA JE UKINUT.
 Sviđa mi se · Odgovor · 3 tj.

 Marko Kovacevic
 Nestade mi komentar... ili je obrisan...
 Dakle, moje pitanje je bilo jednostavno. Zar je doista poduzetnicima problem FINA i 250kn koje moraju placati godisnje a ako su uspjesni valjda ponesto i zarade, recimo, koji milijun?
 Ili je ovo sve dio Imbexove huskacke kampanje gdje su poduzetnike pitali sto misle, oni im rekli, a onda to Imbex "uoblicio" u svom stilu....
 Sviđa mi se · Odgovor · 3 · 3 tj.

 Goran Mitrovic
 nestanak priglupog komentara svakako treba pozdraviti!
 Sviđa mi se · Odgovor · 10 · 3 tj.

 Marko Kovacevic
 Goran Mitrovic Kada govorimo o priglupim komentara, ima li glupljeg od komentara onoga bez sadržaja... retoričko pitanje...

Slika 4. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

 Tomislav Horvat
 Ako ste VJEROVNIK pa su vam dužni....kako mislite naplatiti svoje potraživanje...i ovako je teško a bez Fine NEMOGUĆE !!!
 Sviđa mi se · Odgovor · 3 tj.

 Mijo Raic
 Koliko pametnih na jednom mjestu katastrofa. Kao da su vam bravarevi djaci bili ocevi i majke. Sto su politicki mafijasi napravili od FINE to trebate pitati a ne ukinuti ili ne. 🐔🐔
 Sviđa mi se · Odgovor · 3 tj.

 Pantelija Topalović
 Ugasite Finu jer je(ubaci sve negativno, državno, poveži sa Jugoslavijom), a onda ipak ove "vrlo značajne usluge" koje nudi Fina dajte APIS IT-u (Agencija za podršku informacijskim sustavima u vlasništvu države i grada Zagreba)... Pa da li gospodine Repecki čitatelje zaista smatrate za debile?
 Sviđa mi se · Odgovor · 3 tj.

 Ivsić Damir
 Prava je tema što sve u našoj državi treba ukinuti??? Bilo bi zanimljivo proanalizirati rezultate. Mislim da bi se našli situaciji u kojoj svi znaju tko bi što trebao dobiti ali bi odluka o tome što bi tko trebao izgubiti izgubljena unaprijed
 Sviđa mi se · Odgovor · 1 · 3 tj.

Slika 5. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Slika 4. i 5. prikazuju komentare koji odgovaraju samoj temi članka. Korisnici portala diskutiraju o problematici članka.

 Ivan Jozic
 Ovo je direktan napad na same osnove i temelje HR drzave, Znate li vi mrzitelji koliko je casni i zaslužni domoljubni obitelji zbrinuto kroz ovu svetu instituciju. Samo vi kmcite FINA nikad nece pasti jer ako padne ova drzava vise nema nikakvog smisla.
 Sviđa mi se · Odgovor · 6 · 3 tj.

 Tomislav Šanje
 Još jedan pacijent. Čim čujem riječ "domoljub" odmah mi je jasno o čemu se radi. Neka je ukinu i sve ostale nepotrebne uhljebarske poslove koji su sami sebi svrha. Što će biti s njima i obiteljima? Fino kod privatnika, kukaju na sva zvona da im fali radnika. Dvi muhe jednim udarcem.
 Odgovor · 5 · 3 tj.

 Josip Puskarić
 voda je mokra
 Sviđa mi se · Odgovor · 5 · 3 tj. · Uređeno

Slika 6. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

 Ante Ćurić
 kad smo kod Fine..jedno pitanje za one koji znaju bolje..ako neki javni i finacijski ured zatrazi moje podatke od Fine, da li ona ima meni kao trecjoj strani pravo poslati racun za tu uslugu?..naime dobio sam takav neki dopis...
 Sviđa mi se · Odgovor · 3 tj.

 Željko Lakovjerni Strunjak
 Samo u jednom slučaju ti se naplaćuju podaci koje netko drugi traži za tebe, a to je kod ostavinske rasprave, jer popis banaka i računa u bankama koje je pokojnik imao može tražiti samo onaj tko vodi ostavinsku raspravu, i naravno, na kraju naplati nasljednicima, zajedno s ostalim troškovima ostavinskog postupka. Konkretno pitanje mi možeš poslati i na Face, ako želiš.
 Sviđa mi se · Odgovor · 1 · 3 tj.

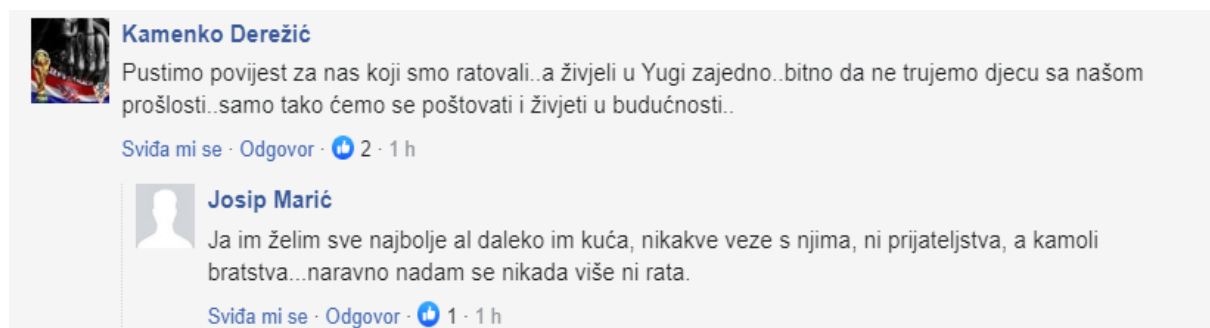
Slika 7. . Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Broj odgovarajući komentara na temu članka	22
Broj neodgovarajućih komentara na temu članka	29
UKUPNO	51

Tablica 3. Prikaz odgovarajućih i neodgovarajućih komentara na temu članka

²⁵Portal Index.hr u rubrici Sport, 07. rujna 2019. godine objavio je članak pod nazivom „Divac: Mi Balkanci smo kao disfunkcionalna obitelj. Svađamo se, ali se volimo“. Autor teksta S.M. napisao je kako je Vlade Divac primljen u kuću slavnih. Između ostalog, održao je emotivni govor u kojem spominje i bivšu državu Jugoslaviju. Autor teksta prenosi dio emotivnog govora: ²⁶„Hvala svim mojim trenerima iz bivše Jugoslavije. Hvala i suigračima, od kojih su neki ovdje, kao Dino Rađa. Nametali su nam politiku, rat i mržnju i pokušali nas razdvojiti, ali nisu uspjeli. Nisu znali da je ljubav između nas veća od mržnje koju su nam nametali. Ljudi na Balkanu su kao disfunkcionalna obitelj. Mi se svađamo i tučemo, ali se volimo“, dodao je Divac.“

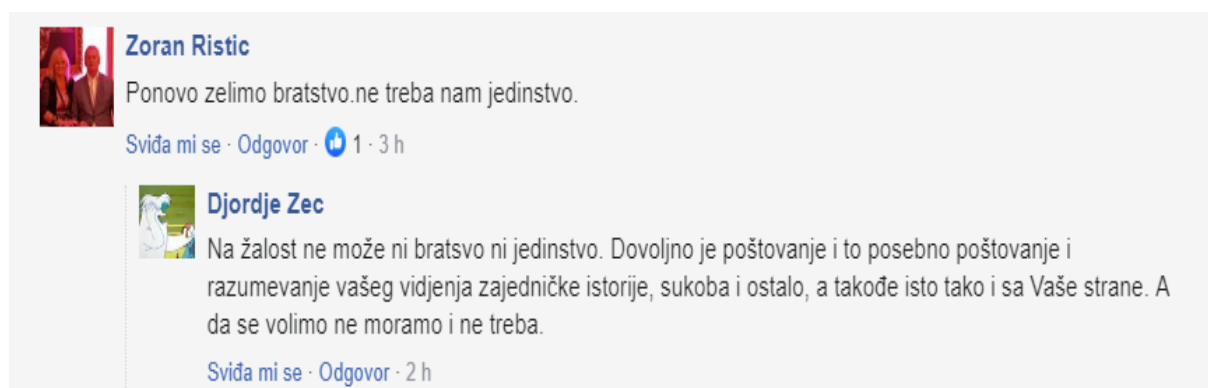
Članak broji 6 komentara. Komentari ispod članka polovično se podudaraju sa temom članka. Jedan dio komentara vezan je u povijest dviju država, dok s druge strane dio komentara je neprimjerenog sadržaja.

Slika 6. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

²⁵ Preuzeto sa <https://www.index.hr/sport/clanak/divac-mi-balkanci-smo-kao-disfunkcionalna-obitelj-svadjamo-se-ali-se-volimo/2114515.aspx> (Datum pristupa 07.09.2019.)

²⁶ Preuzeto sa <https://www.index.hr/sport/clanak/divac-mi-balkanci-smo-kao-disfunkcionalna-obitelj-svadjamo-se-ali-se-volimo/2114515.aspx> (Datum pristupa 07.09.2019.)

Slika 7. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Broj odgovarajući komentara na temu članka	0
Broj neodgovarajućih komentara na temu članka	6
UKUPNO	6

Tablica 4. Prikaz odgovarajućih i neodgovarajućih komentara na temu članka

3.3.3 Obrada podataka - 24sata.hr

Novinski portal 24sata.hr objavio je 6. rujna 2019. godine članak pod nazivom „Što se mene tiče, svaki tjedan u školi može započeti himnom”.²⁷ Autorica teksta, Paula Manitašević, u članku navodi sljedeće: „Držimo da je važno da se mladi uče respektirati institucije i državu kroz obrazovni sustav. Što se premijera Plenkovića tiče, svaki radni tjedan u školama može započeti s intoniranjem hrvatske himne, priopćili su Večernjem listu iz Vlade. “Osim izjave premijera Andreja Plenkovića, u članku su prenesene izjave i drugih političara koji su iznjeli svoje mišljenje na tu temu. Članak ima 151 komentar korisnika portala. Politika je danas na portalima najkomentiranija tema.

²⁷ Preuzeto sa <https://www.24sata.hr/news/sto-se-mene-tice-svaki-tjedan-u-skoli-moze-zapoceti-himnom-647398> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

Komentari na članak mogu se podijeliti u više kategorija. Dio komentara podržava mišljenje određenog političara, dio komentara odnosi se na stanje u državi, a ostali su raznolikih i neprimjerenih sadržaja.

24sata.hr rangira komentare po njihovoj popularnosti. Registracija korisnika omogućuje komentiranje objava na istoimenom portalu. 24sata.hr ima posebne zakone i pravila ponašanja unutar zajednice portala.

VOLBEAT

Odobno, nemam problema s himnom i zastavom u školama. Mene više zanima kada će vratiti vjeronauk u crkve, gdje je uvijek i pripadao ?

 3 Petak, 06.09.2019. u 12:09

Dobar! 59 Loš! 27

Kim Veliki Vođa

Nema nista lose u tome,pa ovo je Hrvatska,ne razumijem kome bi to točno smetalo?

 1 Petak, 06.09.2019. u 12:14

Dobar! 80 Loš! 52

Slika 8. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Demokrat_1

Kod nas se prvo trebaju rjesiti lopovluk a to dal ce im pustat himnu uopce nije bitno.djecu uciti pravim vrijednostima a ne materijalnom i svim ostalim ludpstima a s nacionalizmom i katolicanstvom su ionako vec zadojeni od strane roditelja.U nasoj skoli djecu bi trebalo uciti kritickom razmisljanju, postivanju raznolikosti i sl....

Petak, 06.09.2019. u 12:18

Dobar! 48 Loš! 24

čaj_od_šipka

Čitam komentare i naprosto ne vjerujem!! Zgrožen sam kad vidim koliki broj čitatelja totalno pogrešno sagledava temu. Svatko tko je odlučio živjeti u RH obvezan je i poštivati simbole koji se vežu uz nju. Upravo će to doprinjeti osjećaju pripadnosti i jednakosti među đacima, bez obzira na njihovu vjeroispovijest ili etičku pripadnost. Himna ima veze isključivo sa poštivanjem države u kojoj živimo. Toliko o poštivanju...

 2 Petak, 06.09.2019. u 12:24

Dobar! 76 Loš! 53

Slika 9. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

 Stjepan Vugrih
Macron mason.
Petak, 06.09.2019. u 12:19 Dobar! 40 Loš! 22

 kikio
što se mene tiče svaki tjedan u školi može započeti guljenjem krumpira
Petak, 06.09.2019. u 12:07 Dobar! 42 Loš! 24

Slika 10. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

 wisefool
Sve je to super, samo što su tradicionalne francuske vrijednosti "sloboda, jednakost i bratstvo" temelji za demokraciju, sekularnost, i uvažavanje različitosti¹, dok su hrvatske vrijednosti u vidu HDZ-a, NDH i katoličke crkve u dijametralnoj suprotnosti
 10 Petak, 06.09.2019. u 12:11 Dobar! 51 Loš! 53

 Šibenski lero
Sve u svoje povijesno vrijeme, dobro je. Disciplina je bitna. U vrijeme Titove Jugoslavije bila je milina u osnovnoj školi. Djeca su imala školsku kutu, maramu i kapu. Dežurni učenik bi djecu pozvao na red: "Pioniri ustanite! Mirno! S Titom u nove pobjede! Naprijed! Zdravo! Zdravo!". Po mom mišljenju treba izbaciti vjeronauk iz škole. Vjeronauk djecu otupljuje u školi. To je put unazad u modernoj i znanstvenoj Europi. Da, himnu bi trebalo uvesti u hrvatske škole i to svakog ponedjeljka na početku nastave.
Petak, 06.09.2019. u 12:39 Dobar! 9 Loš! 18

Slika 11. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Broj odgovarajući komentara na temu članka	120
Broj neodgovarajućih komentara na temu članka	31
UKUPNO	151

Tablica 5. Prikaz odgovarajućih i neodgovarajućih komentara na temu članka

Portal 24sata.hr objavio je 7. rujna 2019. godine članak pod naslovom ²⁸ „Često je partijao s Gopcem, a prije smrti bio je depresivan...“. Članak je objavljen povodom godišnjice smrti hrvatskog glazbenika Dina Dvornika. Autorica teksta, Petra Kanić, razgovarala je s njegovim prijateljima i objavila detalje njegovog života. Osim teksta, u članku su istaknute slike te video uradci redakcije 24sata.

Zanimljivost ovog članka je u tome što od 47 komentara nema nijednog komentara koji je neprimjeren. Svi komentari vezani su na temu članka.

ZG U SRCU Subota, 07.09.2019. u 14:05

Nisam bil njegov fan, ali znal sam poslusati njegove pjesme. Bil je interesantan i dinamican lik, i vjerujem da u njegovom drustvu nikom nije bilo dosadno. Bil je ziva vatra i pun energije. Prerano je otisel. Evo, tak ga ja dozivljavam.

Slika 12. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

.Greta.
Hvala mu za -Ljubav se zove imenom tvojim. ❤️
Subota, 07.09.2019. u 15:16 Dobar! 9 Loš! 2

rašpa
Čovjek koji je iza sebe ostavio značajne pjesme koje se slušaju i danas i ubuduće. Privatni život je stvar pojedinca, pa tako i Dina!
Subota, 07.09.2019. u 15:45 Dobar! 10 Loš! 3

Slika 13. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

²⁸ Preuzeto sa <https://www.24sata.hr/show/cesto-je-partijao-s-gobcem-a-prije-smrti-bio-je-depresivan-647566> (Datum pristupa: 08.09.2019.)

 Orah
Šteta bio je dobar čovjek, al porok ga uništio
Subota, 07.09.2019. u 16:15 Dobar! 6 Loš! 1

 vutrazakon
,Pocivaj u miru tvoje pjesme su imale drugu dimenziju, ali ne vezuj se za to sto ne mozes da ostavis ...
Subota, 07.09.2019. u 14:07 Dobar! 6 Loš! 1

 crowal
Opičen, ali za mene je uvijek Car, nedostaje jako
Subota, 07.09.2019. u 16:10 Dobar! 7 Loš! 3

 Sistinas
Ispred svog vremena, vječiti dječak!
Subota, 07.09.2019. u 18:13 Dobar! 4 Loš! 0

Slika 14. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Broj odgovarajući komentara na temu članka	47
Broj neodgovarajućih komentara na temu članka	0
UKUPNO	47

Tablica 6. Prikaz odgovarajućih i neodgovarajućih komentara na temu članka

4. RASPRAVA

S obzirom na različitosti samih članaka i portala na kojima je provedeno istraživanje, negativni komentari ispod članaka prevladavaju one pozitivne komentare. U ovom su istraživanju komentari bili negativni i neprikladni kada je riječ o političkim temama. Političke vijesti najkomentiranije su vijesti na svim hrvatskim portalima. Nakon politike slijedi sport. Sportska rubrika intrigira publiku, odnosno čitatelje ali su najpopularniji komentari vezani uz hrvatski sport. Hipoteza koja je navedena na početku rada „Komentari ispod novinskih članaka na internetskim portalima često odudaraju od teme članka“ ispravna je i istinita. Komentari ispod članaka nerijetko mogu biti pozitivni, negativni ili oboje.

Autorica R. K. Arafat u svom članku navodi staro istraživanje Landera iz 1972. godine u kojem je istraženo da „povratne informacije publike mogu ispuniti funkciju "ventila socijalne sigurnosti"“²⁹. Nadalje, otvaranjem komentara i mogućnosti komentiranja svih članaka na portalima donosi „iskaze neljubaznosti i negativnosti koji uključuju neprijateljstvo prema novinama, njihovom sadržaju i novinarima“ navodi Arafat.³⁰ Usporedbom komentara ispod članaka na portalima Index.hr, Jutarnji list i Net.hr dolazi se do pretpostavke da su na Index.hr-u korisnici slobodniji u izražavanju negativnih i uvredljivih komentara. Na Index.hr-u gotovo je stopostotna upotreba nadimka umjesto koriničkog imena, za razliku od Jutarnjeg lista gdje se komentirati može jedino spajanjem preko Facebook profila, što znači da će uz komentar biti vidljivo puno ime i prezime. Zbog toga, Jutarnji list na većini članaka nema komentara. Isto tako, spomenuti portali imaju otvorenu Facebook stranicu na kojoj dijele vijesti napisane na portalu. Podijeljene vijesti imaju više komentara nego od komentara na samim portalima. Razlog tome je to što su društvene mreže u današnjem svijetu popularne, jeftine i brzo dostupne. Većina komentara sadrži lošu komunikacijsku normu. Pravopisne pogreške česta su pojava u komentarima. Potaknuti temom članka, korisnici dobrovoljno ostavljaju komentare. Neki od portala ograničili su komentiranje na svojim člancima. Ipak, komentiranje je danas popularna praksa među korisnicima interneta.

²⁹ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/research/do-online-comments-influence-the-credibility-of-news> (Datum pristupa 08.09.2019.)

³⁰ Preuzeto sa <https://en.ejo.ch/research/do-online-comments-influence-the-credibility-of-news> (Datum pristupa 08.09.2019.)

5. ZAKLJUČAK

Komentari ispod članaka na internetskim komentari postali su glavna tema svih medija. Čitatelji sami odlučuju o tome na koji način će svoje komentare plasirati na javni servis. Vjerodostojnost vijesti također je narušena zbog neprikladnih komentara od strane korisnika medijskih portala. Istraživanje koje je provedeno u radu temeljeno je na komentarima ispod članaka. Članci koji su se uzeli u obzir su iz rubrika *Politika* i *Sport*. Članak uzet iz rubrike *Zabava*, zabilježio je pozitivne reakcije publike. Neki od hrvatskih medija zabranili su ili ograničili komentare ispod članaka. Primjeri drugih država ukazuju na to da se danas gotovo se redakcije diljem svijeta bore s neprimjerenim komentarima. Internet je danas postao globalna stvar te je ljudima diljem svijeta pristup internetu omogućen. Neke zemlje ograničile su komentiranje na svojim portalima iz razloga što smatraju da se tako širi govor mržnje. Brojna istraživanja provedena su na temu psihologije komentara i samih komentatora. Pojavom komentara i slobode govora, pojavili su se i internet trolovi. Komentari koji su obrađeni u ovom radu većinom su skriveni pod nadimkom. Borbu protiv neprimjerenih komentara novinari su preselili na društvene mreže. Facebook je tak opostao najpopularnija društvena mreža na kojoj svaki korisnik besplatno može komentirati objavljene članke medijskih portala. Tako je, preusmjeravanjem komentara na društven mreže, Facebook započeo borbu s komentarima.

Zaključno, regulacijom komentara i provjerom može se spriječiti širenje govora mržnje. Dobre strane komentiranja su uključivanje korisnika u društveni život, međutim provjerom komentara prije objavljivanja spriječilo bi se širenje govora mrženje. Internet je danas dostupan svima te se na brz, jeftin i učinkovit način može doći do bilo koje informacije. Komentari ispod članka moraju biti primjereni, neuvredljivi i prikladni.

LITERATURA

POPIS INTERNETSKIH IZVORA

1. <https://en.ejo.ch/author/rana-khaled> (Datum pristupa: 07.09.2019.)
2. <https://en.ejo.ch/research/do-online-comments-influence-the-credibility-of-news> (Datum pristupa: 07.09.2019.)
3. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=32686> (Datum pristupa 06.09.2019.)
4. <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum pristupa: 07.09.2019.)
5. <https://en.ejo.ch/ethics-quality/online-comments> (Datum pristupa 07.09.2019.)
6. <https://en.ejo.ch/research/trolls> (Datum pristupa 07.08.2019.)
7. <https://en.ejo.ch/ethics-quality/albania-proposed-law-attack-on-freedom-of-expression> (Datum pristupa (07.08.2019.)
8. <https://en.ejo.ch/ethics-quality/albania-proposed-law-attack-on-freedom-of-expression> (Datum pristupa (07.08.2019.)
9. <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sve-vise-medija-ukida-komentare-citatelja-nemogu-se-nositi-s-mrznjom-20160819> (Datum pristupa: 08.09.2019.)
10. <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sve-vise-medija-ukida-komentare-citatelja-nemogu-se-nositi-s-mrznjom-20160819> (Datum pristupa: 08.09.2019.)
11. <https://www.vecernji.hr/zagreb/jeste-li-vidjeli-ovog-mladica-policija-ga-trazi-zbog-napada-na-31-godisnjaka-1343504> - www.vecernji.hr (Datum pristupa 07.09.2019.)
12. <https://www.vecernji.hr/sport/hrvatska-sada-fantasticno-stoji-ali-postoji-jedan-genijalan-podatak-1343658> - www.vecernji.hr
13. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/poduzetnici-su-slozni-finu-treba-ukinuti-to-je-drzava-u-drzavi/2105119.aspx> (Datum pristupa 07.09.2019.)
14. <https://www.index.hr/sport/clanak/divac-mi-balkanci-smo-kao-disfunkcionalna-obitelj-svadjamo-se-ali-se-volimo/2114515.aspx> (Datum pristupa 07.09.2019.)
15. <https://www.24sata.hr/news/sto-se-mene-tice-svaki-tjedan-u-skoli-moze-zapoceti-himnom-647398> (Datum pristupa: 07.09.2019.)
16. <https://www.24sata.hr/show/cesto-je-partijao-s-gobcem-a-prije-smrti-bio-je-depresivan-647566> (Datum pristupa: 08.09.2019.)

17. <https://en.ejo.ch/research/do-online-comments-influence-the-credibility-of-news>
(Datum pristupa 08.09.2019.)

ZBORNİK RADOVA

Zelenika, R., i Zelenika, S. (2006). 'Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja', Pomorski zbornik, 44(1), str. 11-40. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/52112> (Datum pristupa: 07.09.2019.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Komentari ispod članka, Izvor: www.vecernji.hr

Slika 2. Komentari ispod članka, Izvor: www.vecernji.hr

Slika 3. Komentari ispod članka, Izvor: www.vecernji.hr

Slika 4. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Slika 5. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Slika 6. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Slika 7. Komentari ispod članka, Izvor: www.index.hr

Slika 8. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Slika 9. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Slika 10. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Slika 11. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Slika 12. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Slika 13. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr

Slika 14. Komentari ispod članka, Izvor: www.24sata.hr